

Älvlången

ARBOGAÅNS VATTENSYSTEM

Sjötyp: Näringsfattig och humös

Sjöyta: 3,44 km²

Höjd över havet: 130,9 m

Maxdjup: 20,0 m

Medeldjup: 8,1 m

Omsättningstid: 1,57 år

Kommun: Nora

Vattendistrikt: Norra Östersjön

Terrängkartan: 10E NO

EU-id: SE659205-144377

Utloppskoordinater: 6592050, 1443770

Avrinningsområdets areal: 46,96 km²

Älvlången. ©Lantmäteriet

Omgivningar

Älvlången ingår i Arbogaåns vattensystem och är belägen väster om Älvhyttan. Sjön tillförs vatten via ett flertal mindre vattendrag i omgivningarna. Avrinningen sker via Venaån till sjön Vikern.

Större delen av Älvlången omges av ett kilometerbrett bälte av urkalksten som löper rätt genom sjön och slutar strax söder om dess sydligaste vik. Kalkstensbältet omges i väster och i nordost av sura och intermediära vulkaniska bergarter som delvis är migmatitomvandlade. I sydost övergår bältet i ett område av yngre granit och pegmatit. Morän är den dominerande jordarten i området kring Älvlången. I nordost finns också ett område med torv.

Älvlångens närmaste omgivningar utgörs omväxlande av barr-, löv- och blandskog samt kalhyggen. Vid Enbergsäng i väster samt vid Älvhyttan i öster finns också åker- och betesmarker. Kring sjöns östra strand finns tät fritidsbebyggelse. I övrigt är bebyggelsen kring Älvlången gles och framförallt knuten till jordbruksområdena. Ca 400 m nedströms utloppet ligger Venakärret, ett av Svealands största rikkärr. I tabell 1 redovisas markanvändningen i Älvlångens avrinningsområde.

Tabell 1. Markanvändning i Älvlångens avrinningsområde, vars totala area är 46,96 km². Data från SMHI.

Markanvändning	Areal (km ²)	Markanvändning	Areal (km ²)
Skog	34,46	Annan öppen mark	0,76
Sankmark	4,12	Vatten	3,96
Jordbruksmark	0,42	Tätort	-
Hyggen	3,24	Annan koncentrerad bebyggelse	-

Djur och växter

Fisk

Det finns inga provfiskeresultat från Älvlången men enligt uppgift från 1972 ska abborre, gädda, mört och siklöja finnas i sjön. Enligt uppgift från 1936 ska sjön även hysa lake, braxen, nors och gers.

Bottenfauna

De glacialrelikta kräftdjuren reliktpungräka, *Mysis relicta*, och vitmärlan *Monoporeia affinis* har påträffats i Älvlången. Venaån hyser ett reproducerande bestånd av flodpärlmussla.

Växtplankton

Bedömning från växtplanktonundersökning 2008 visar hög närings- och surhetsstatus.

Växtlighet

Kring sjöns västra strand växer den rödlistade arten käppkrokmossa, *Hamatocaulis vernicosus*.

Övrigt djur- och växtliv

Älvlången har ett rikt fågelliv med bl.a. havsörn, gråhäger, smålom och fiskgjuse. Ca 30 sjöberoende fågelarter har observerats.

Vattenkvalitet

Analyser av sjöns vatten tyder på att sjön är näringsfattig och har betydligt brunfärgat vatten. Sjöns pH är nära neutralt och buffertkapaciteten mot försurande ämnen är mycket god. Kvicksilverhalten i gädda var måttligt hög vid senaste undersökningen. Mer information om vattenkemin i Älvlången finns i tabell 2.

Tabell 2. Vattenkemidata från Älvlången. Medelvärdena är baserade på provtagningar från åren 2012-2014 alternativt den senaste provtagningen. Färgade värden anger statusklassning, se [läsanvisningar](#).

Parameter	Medelvärde	Min-Maxvärde	Antal prov	Provtagningsår
pH	7,6*	7,6	1	2014
Alkalinitet (mekv/l)	0,37	0,37	1	2014
Siktdjup (m)	2,0	2,0	1	2014
Absorbans (vid 420/5 nm)	0,29**	0,29	1	2014
Totalfosfor (µg/l)	5	5	1	2014
Totalkväve (µg/l)	390	390	1	2014
Hg i gädda (mg/kg)	0,70	Medelvärde 5 fiskar		2009

*NV Handbok 2007:4 och expertbedömning. **Motsvarar vattenfärg 146 mg Pt/l.

Statusbedömning

Sjöns ekologiska status har bedömts som *god*. Det är sammanvägningen av artsammanställningen hos växtplankton (alger), vattenkemin och att sjön är reglerad som varit avgörande för bedömningen. De allmänna förhållandena, som är en sammanvägning av klassificeringarna för näringsämnen (hög status) och försurning (hög status), har sammantaget hög status. Det förekommer vandringshinder i anslutning till vattenförekomsten. Sjön är påverkad av reglering till förmån för vattenkraftsutvinning.

Bedömningsgrunder i föreskrift har tillämpats, bortsett från ekologisk status och kvalitetsfaktorn försurning som klassats som expertbedömning. För mer information om bedömningen, se <http://www.viss.lst.se/Waters.aspx?waterEUID=SE659205-144377>.

Övervakningsprogram

Älvlången ingår under vissa år i programmet *Undersökningar i ytvattenförekomster*. Under perioden 1983-2002 ingick sjön även i programmet *Profilsjöar*.

Naturvårds- och friluftssintressen

Älvlången ingår i området Älvhyttan som är av riksintresse för naturvården och utpekad som regionalt särskilt värdefullt vatten. Anledningen till detta är bl.a. förekomsten av käppkrokmossa och flodpärlmussla i området. Inom Älvhytteområdet ligger också naturreservatet Näsmarkerna och Natura 2000-området Venakärret. Naturreservatet hyser p.g.a. av den kalkrika berggrunden en för landsdelen speciell och särpräglad växtlighet. Flera speciella vegetationstyper finns inom reservatet, bl.a. örtrika strandäng, ängstallskog, kalkhällmark samt rikkärret Røjängen. Även rikkärret Venakärret, hyser en rik flora.

Älvlången är upplåten för fritidsfiske och förvaltas av Älvlångens Fiskevårdsområdesförening. I norra delen av sjön ligger en badplats.

Mänsklig påverkan

Älvlången är påtagligt påverkad av månadsreglering då sjön enligt urminnes hävd har en stor regleringsamplitud. Påverkan sker också från den omfattande fritidsbebyggelsen i omgivningarna. Bilväg går kring stora delar av sjön, bitvis strandnära. En jordbruksmark samt avverkningsytor finns nära sjöns stränder.

Områdesskydd

Naturreservatet och Natura 2000-området Näsmarkerna ligger kring Älvlångens västra strand. Sjön ligger inom området Älvhyttan som är av riksintresse för naturvården. Venakärret, som börjar ca 400 m nedströms Venaån och kantar båda sidorna av vattendraget, är också av riksintresse för naturvården och ett Natura 2000-område.

Referenser

[Artportalen](#).

IVL Svenska Miljöinstitutet AB. [Kvicksilver i biota](#)

Lantmäteriet, 2003. *Svenska Marktäckedata SMD Raster 10ENO*. Version 2.2.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1990. [Inventering av glacialrelikta kräftdjur i Örebro län 1987-88](#) av Björn Kinsten. Publ. nr: 1990:5.

Länsstyrelsen i Örebro län, [Venakärret](#).

Länsstyrelsen i Örebro län, 2006. [Biotopkartering av värdefulla vattendrag i Örebro län](#). Publ. nr. 2006:32.

Naturvårdsverket, 2007 [Status, potential och kvalitetskrav för sjöar, vattendrag, kustvatten och vatten i övergångszon. Bilaga A-Bedömningsgrunder för sjöar och vattendrag. Handbok 2007:4.](#)

SLU, [Vattenkemi- och biologiska data](#).

SMHI [Svenskt vattenarkiv \(SVAR\)](#)

Statens naturvårdsverk, 1984. *Kalkningsregistret Ävlången*.

Sveriges geologiska undersökning. *Berggrundskartan och Jordartskartan*, digitalt via [SGUs karttjänster](#)., Besökt: 2007-10-07.

[VISS - VattenInformationsSystem för Sverige](#). Nationell databas över svenska vattenförekomster.

Länsstyrelsen
Örebro län

© 2017, sjöfaktablad utgåva 3.1.

För mer information kontakta T-DL-beredningssekretariatet@lansstyrelsen.se